

Datum 26. 5. 2022

VYHODNOCENÍ DOSAVADNÍHO VÝVOJE KONFLIKTU NA UKRAJINĚ

Předložený text je analytickým materiálem, popisujícím politicko-bezpečnostní a strategické souvislosti vývoje válečného konfliktu na Ukrajině. Názory, závěry, hodnocení a případná doporučení, zde vyjádřená a předpokládaná, jsou výhradními názory autora a nepředstavují postoje či stanoviska Ministerstva obrany nebo jiné vládní agentury ČR. Podklady pro analýzu vychází z veřejně dostupných zdrojů, některé informace týkající se přímo situace na Ukrajině nebo v Ruské federaci nelze ověřit z nezávislých a důvěryhodných zdrojů a není možné zajistit jejich pravdivost, úplnost a objektivitu.

I když od zahájení konfliktu uplynuly už tři měsíce, je těžké jednoznačně hodnotit jeho vývoj. Zvláště v situaci, kdy není zcela jistě znám politický ani vojenský cíl operace. Ruský prezident Vladimir Putin tvrdí, že operace byla zahájena s cílem tzv. denacifikace a demilitarizace Ukrajiny. Není jisté, zda se jedná o skutečné politicko-strategické cíle nebo je v zahájení operace skryt cíl jiný. Za předpokladu, že by těmito cíli byla skutečně denacifikace a demilitarizace Ukrajiny, lze se domnívat, že by se Putin mohl spokojit se získáním východní části Ukrajiny, nacházející se mezi Charkovem, Mariupolem a Oděsou, a zahrnující pochopitelně i oblast Donbasu s proruskými separatistickými republikami, s tím, že by se tento region dostal do sféry ruského vlivu. To by korespondovalo i s tím, že pojem denacifikace, jak jej používá Putinova administrativa, nespočívá v tom, že chce na Ukrajině odstranit něco, co se váže k nacistickému Německu. Spočívá spíše v tom, že Ukrajina dlouhodobě odmítá být součástí velkoruského impéria, které má Vladimir Putin patrně v úmyslu znovuvytvořit.

Od začátku invaze na Ukrajinu se ukázaly jako jasně mylné minimálně čtyři strategické plánovací předpoklady ruského vedení:

1. rychlý pád ukrajinské vlády a její emigrace do zahraničí, včetně prezidenta Zelenského,
2. neschopnost ukrajinské armády organizovaně reagovat na vojenskou intervenci,
3. nespokojenost ukrajinského obyvatelstva s aktuální politickou a ekonomickou situací a z toho vyplývající podpora ruské vojenské intervenci vedoucí k odstranění stávající vlády,

4. rozdělený a nejistý západní svět, který bude reagovat na ruskou invazi podobně jako na anexi Krymu v roce 2014.

Původní strategický plán, tzn. blesková vojenská operace na několika směrech vedoucí k dobytí hlavního města a dalších strategicky významných měst v severní a jihovýchodní části země a získání plné vojenské kontroly nad centrální a východní částí země, nebyl naplněn. Důvodem byly nejenom chybné vstupní strategické předpoklady, ale kupodivu i zásadní nedostatky ve schopnostech na straně ruské armády, a to především v:

- systému velení, řízení nasazených jednotek v místě operace a koordinaci jejich činnosti,
- nedostatečné logistické podpoře nasazených jednotek a poměrně značných technických problémech použité vojenské techniky a zbraňových systémů – s tím se váže i faktor značných ztrát vojenské techniky, především těžkých obrněných vozidel, tanků, ale i techniky letecké a námořní, což má pochopitelně dopad na další pokračování vojenské operace,
- morálním stavu jednotek a celkové frustraci, což je výsledkem nedostatečné psychologické a informační přípravy příslušníků nasazených jednotek.

Všechny tyto faktory způsobily, že se ruské invazní jednotky dostaly v severní části Ukrajiny, a především při obléhání Kyjeva do situace, která ve svém důsledku vedla k nutnosti změnit původní strategický záměr. Hlavní úsilí ruské armády tak bylo přesunuto směrem k Donbasu, což bylo kremelským vedením anoncováno jako zahájení druhé fáze operace.

Vše nasvědčuje tomu, že klíčovým strategickým cílem nové fáze operace bylo a nadále i je ovládnutí východní a jihovýchodní části Ukrajiny, tzn. území nacházející se na linii mezi Charkovem, Mariupolem a Oděsou, zahrnující i oblast. Otázkou zůstává, zda je strategickým cílem stávající operace i vytvoření předmostí k případné intervenci do Podněstří. Za dané situace je ale patrné, že k takovému kroku nemá ruská armáda dostatečný potenciál vojenských sil a prostředků.

Klíčové pro další vývoj operace v uvedené oblasti bylo dobytí Mariupolu a získání plné vojenské kontroly nad tímto městem. Nicméně i zde byl původní záměr naplněn jen částečně. Přestože Mariupol, a především pak oblast oceláren Azovstal, jako poslední bašta obránců, byly dobyty, nelze v žádném případě hovořit o tom, že by ruské jednotky převzaly plnou vojenskou kontrolu nad získaným územím.

Vojenské dobytí oblasti totiž ještě neznamená převzetí vojenské kontroly. V oblasti se i nadále nachází skupiny ukrajinských obránců, a to i z řad jednotky Azov, které budou i nadále bojovat proti ruským jednotkám a ztěžovat tak průběh plánované operace.

Po třech měsících války na Ukrajině je tudíž více než evidentní, že se původní plánovaná ruská blesková operace transformuje spíše do opotřebovací války s prvky partizánského či guerillového konfliktu. Blesková a intenzivní vojenská operace vedoucí k rychlému dosažení strategického cíle, s minimálními ztrátami na technice a živé síle, je téměř vždy původním záměrem jakékoliv intervence. Ovšem plány na takovou operaci se s jejím zahájením poměrně rychle mění a zabřednutí právě do opotřebovací války, kdy je zvýhodněna pozice obránce před agresorem, nastává také poměrně často. I když se jedná o časově, materiálně i personálně náročnou operační činnost, s velice nejistým výsledkem, o čemž ostatně svědčí nemálo historických zkušeností.

Výhoda by v takovém případě byla jednoznačně na ukrajinské straně. Tento druh konfliktu je veden tak, že jedna strana ničí schopnost nepřítele vést válku. Ukrajinská armáda by za takové situace využívala rychlé útoky s drtivou silou, nebo útoky, kdy jsou menšími jednotkami ničeny takticky důležité ruské vojenské prostředky a zdroje. Potřeba doplnění sil a prostředků v místě operace by se pak časem mohla projevit i v získání strategické převahy. Vývoj situace by posléze vedl buď k jeho porážce, nebo by se porážce přímo vyrovnal, protože ruská strana by ztratila potenciál i vůli pro pokračování v boji. Ovšem zde je nutné zdůraznit potřebu zahraniční materiální pomoci v podobě dodávek zbraní a vojenské techniky pro vedení takového konfliktu. Vedle účinné míry ekonomických a finančních sankcí, by takto forma vedení konfliktu mohla pro Ukrajinu a její obránce představovat způsob, jak tuto válku vyhrát.

Resumé:

- Původní strategický plán Ruska nebyl naplněn a hlavní úsilí ruské armády tak bylo přesunuto směrem k Donbasu.
- Původní plánovaná ruská blesková operace se transformuje spíše do opotřebovací války s prvky partizánského či guerillového konfliktu.
- V takovém případě je výhoda na ukrajinské straně, avšak její využití je podmíněno zahraniční materiální pomocí.

Zpracovali: Ing. Zdeněk Petráš, Ph.D.

